Tornio

Tornion kaupungin tarkastuslautakunta
Arviointikertomus 2025

Tarkastuslautakunta 2.6.2026 § 55

Sisällys

TARKASTUSLAUTAKUNNAN PUHEENJOHTAJAN KATSAUS ... 3
TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMI ... 4
Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano ... 4
Arviointitoiminta ... 5
Tarkastustoiminta ... 6
Sidonnaisuusilmoitusten ilmoittamisvelvollisuuden valvonta ... 7
TORNION KAUPUNGIN JOHTAMIS- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄN PERIAATTEET ... 8
Konserni- ja elinvoimapalvelut ... 9
Työllisyyspalvelut ... 9
Sivistyspalvelut ... 11
Sivistyslautakunta ... 11
Varhaiskasvatus ... 12
Perusopetus ... 12
Lukio ... 13
Elämänlaatulautakunta ... 15
Kulttuuritoimi ... 15
Kirjasto ... 17
Tornionlaakson museo ... 17
Liikuntatoimi ... 18
Aineen taidemuseon johtokunta ... 19
Nuorisotoimi ... 21
Tekniset palvelut ... 22
Teknisten palvelujen lautakunta ... 22
Meri-Lapin ympäristölautakunta sekä ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto ... 24
Perämeren jätelautakunta ... 26
KONSERNIYHTEISÖJEN OMISTAJANOHJAUS JA VUOSITAVOTTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI 27
Tornion Energia Oy ... 28
Tornion Vesi Oy ... 29
Business Tornio Oy ... 30
Tornion Vuokra-asunnot Oy ... 31
Tornion Krunni Oy ... 31
Tornion Palveluasunnot Oy ... 31
Tornion Työvoimalasäätiö ... 33
Bottenvikens Reningsverket Ab ... 34
Tornion Keilahalli Oy ... 35
Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy ... 36
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE JA ALLEKIRJOITUKSET ... 37

TARKASTUSLAUTAKUNNAN PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Tarkastuslautakunta on arvioinut talouden ja toiminnan 2025. Arvioinnissa on käytetty talousarviota, tilinpäätöstä, lautakuntien pöytäkirjoista saatuja tietoja ja esittelijöiden tietoja ja materiaaleja. Lisäksi olemme kuulleet toimialojen asiantuntijoita ja luottamushenkilöitä. Olemme saaneet kohtuullisen ripeästi vastauksia esittämiimme kysymyksiin. Tästä hyvästä yhteistyöstä kiitos kaikille.
Tavoitteenamme on, arviointikertomuksen luettavuus ja selkeys.
Tarkastuslautakunnalle on edelleen tärkeää, että arviointia tehdään jatkumona ja siksi olemme panostaneet myös siihen osioon. Tarkoitus on olla apuna kehittämässä ja nostamassa esille kohtia, joissa on parannettavaa.
Tässä kertomuksessa painopistealueet ovat kaupungin hallinto, konsernit ja tekniset palvelut. Sihteerin tärkeä tuki ja lautakunnan saumaton työskentely oli jälleen hyvä. Lautakunta on pyrkinyt edelleen keskittymään enemmän olennaiseen kuin siihen, että sanoisimme kaikesta jotakin. Palvelukulttuuriin tulee edelleen kiinnittää huomiota, ystävällisellä kohtaamisella ja perusteluilla vastauksilla saadaan parempi lopputulos. Annetusta vastauksesta tulisisi varmistaa, että kysyjä on ymmärtänyt asian oikein. Palvelukulttuurin kehittäminen on jatkuva prosessi. Palvelukulttuuriin ja pohjaesitysten tasoon tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota ja toteaa niiden kehittämis- tarpeen. Esityksessä keskityttävä toimenpiteen toteutuksesta aiheutuviin positiivisiin/ negatiivisiin seurauksiin, eikä laisinkaan näkökohtiin miksi toimenpidettä ei voisi toteuttaa. ”Meillä on aina tehty näin” ajatuksesta pitää päästä uusiin kannustaviin toimintatapoihin. Hyvä tiedonkulku kuntalaisiin nähden varsinkin heitä lähellä olevista asioissa vähentää turhaa epätietoisuutta. Henkilöstökyselyn mukaan työhyvinvointi kaupungin työyhteisössä parani. Taloudentasapainotusohjelmassa todettiin, että vuoden 2025 aikana tarvitaan lisää merkittäviä sopeutustoimenpiteitä, jotta talous saadaan tasapainoon. Elinkeinoelämällä on uhkia mm. kaivos- ja sähköveron nosto. Näistä huolimatta on myös useita kehityshankkeita suunnitteilla. Hyviä uutisia myös saatiin, kun henkilöjunaliikenne sai rahoituksen valtionbudjetista 2026.

Jari Tervahauta

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMI

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano Tarkastuslautakunta on kaupunginvaltuuston alainen toimielin, jonka tehtävistä on määrätty kuntalain 121 §:ssä. Lautakunnan ensisijaisena tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakuntaan kuuluvat toimikaudella 2025–2029 seuraavat yhdeksän jäsentä:

Jari Tervahauta	puheenjohtaja
Mervi Varajärvi	varapuheenjohtaja
Birgit Hietanen	jäsen
- Marja-Liisa Välimaa	varajäsen osallistui kokouksiin
Petri Joona	jäsen
Päivi Kavaluus	jäsen
Ari Keskitalo	jäsen
Anne Jaakola	jäsen
Jaakko Pelimanni	jäsen
Tuomo Ylikitti	jäsen

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut hallintosihteeri Laura Sillanpää.

Kuvasta puuttuu Jaakko Pelimanni ja Birgit Hietanen.

Arviointitoiminta

Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2025 toimintaa ja taloutta määrittelemiensä arviointiperiaatteiden ja hyväksymänsä arviointisuunnitelman ja työohjelman mukaisesti. Arviointisuunnitelma käsittää lautakunnan koko toimintakauden. Työohjelma laaditaan vuosittain arviointisuunnitelman pohjalta. Tarkastuslautakunnan arviointityön painopisteenä tilivuonna 2025 olivat tekninen toimi, teknisten palvelujen lautakunta, ympäristölautakunta sekä konserniyhteisöt ja omistajaohjaus. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota myös hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman toimeenpanoon.

Työohjelma vuonna 2025

Kokousaika	Kokouksen §-asiat	Arviointimenetelmä/kuultavat
20.8.2025	Työohjelma ja kokousaikataulu Tilintarkastussopimus optiovuodet	
16.9.2025	TA2026 ja suunnitelmavuodet 2027–2028 Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma 2025 ja painopistealueet 2025–2026 Tilintarkastussuunnitelma 2025 ja esittely suunnitelmasta – vuosittainen täsmennys Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen liikuntatoimessa Koulukuljetusten tilanne Kaupunginjohtajan katsaus Tarkastuslautakunnan osavuosikatsaus 2/2025	Matti Keskitalo/ KPMG Mira Pohjanen Koulukuljetuskoordinaattori Krista Kiiskinen Liikuntavastaava Jukka Kujala Kaupunginjohtaja
21.10.2025	Tarkastuslautakunnan osavuosikatsaus 3/2025 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kulttuuri ja sivistyspuolella	Tarja Konola-Jokinen Sivistystoimenjohtaja Merja Stenberg Kulttuurikehittäjä Titta Kallio-Seppä Museonjohtaja
18.11.2025	Kaupunginhallituksen vastaus tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen Teknisten palveluiden ja ympäristöpuolen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen Sidonnaisuusilmoitukset	Markku Vaittinen Rakennustarkastaja Markus Kannala Tekninen johtaja Pipsa Maikkula Ympäristöpäällikkö
16.12.2025	Rajaneuvonnan ja rajayhteistyön esittely Käyttösuunnitelman ohje ja valmistelu tarkastuslautakunnassa Tilintarkastajan väliraportti	Riikka Juntti koordinaattori rajaneuvonta Hanna-Leena Ainonen Rajayhteistyö kehittäjä Tuula Ajanki Tornionlaakson neuvosto Matti Keskitalo/ KPMG
20.1.2026	Käyttösuunnitelman käsittely ja hyväksyminen Tarkastuslautakunnan kokoukset sekä pöytäkirjojen laatiminen, tarkastaminen ja nähtävänä pitäminen sekä asioiden esittely vuonna 2025 Kansalaisopiston ja varhaiskasvatuksen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	Marko Kaarlela Lukion rehtori Tarja Hooli Kansalaisopisto Riitta Keloneva Varhaiskasvatuspäällikkö
17.2.2026	Lautakunnan tilinpäätöksen laadinta Arviointikertomuksen sisällön suunnittelu Konserniyhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen Tulevat hankkeet ja suunnitelmat Hallituksen puheenjohtajan katsaus kuluneesta vuodesta	Olli Rainio Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tero Siivola Business Tornion toimitusjohtaja Maija Rantamaa Tornion Krunnin toimitusjohtaja Merja Nelimarkka Tornion energian toimitusjohtaja

17.3.2026	Tarkastuslautakunnan tilinpäätös Arviointikertomuksen sisällön valmistelu Tilinpäätös 2025; toteutuminen ja haasteet Henkilöstöraportti	Talous- ja rahoitusjohtaja Hanna Hepola Henkilöstöpäällikkö Elisa Parkkila
31.3.2026	Arviointikertomuksen sisällön valmistelu	
14.4.2026	Arviointikertomuksen sisällön valmistelu	
21.4.2026	Tilinpäätös 2025 Tarkastuslautakunnan osavuosikatsaus 1/2026 Arviointikertomuksen sisällön valmistelu	
5.5.2026	Arviointikertomuksen sisällön valmistelu	
19.5.2026	Tilintarkastajan loppuraportti Tilintarkastuskertomuksen käsittely (TP2025 vastuuvapaus valtuustolle) Arviointikertomuksen sisällön valmistelu	Tilintarkastaja Heidi Hyry, KPMG Oy Ab
2.6.2026	Arviointikertomuksen hyväksyminen	
16.6.2026	Palaute arviointikertomusen valtuustokäsittelystä	

Tarkastuslautakunta on seurannut ja arvioinut kaupungin toiminnassa, palveluissa ja ympäristössä tapahtuneita muutoksia vastuullisilta viranhaltijoilta ja muutamilta luottamushenkilöiltäsaatujen informaatioiden perusteella ja seuraamalla toimielinten päätöksentekoa. Kuntalaistentyytyväisyyttä palveluihin on seurattu eri hallintokuntien keräämien ja lautakunnalle esiteltyjenpalautteiden avulla sekä mm. median kautta.

Tarkastuslautakunnassa Jari Tervahauta ympäristölautakunnan jäsenenä, ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston jäsenenä, Mervi Puikko ympäristölautakunnan puheenjohtajana, ympäristöterveys ja joukkoliikennejaoston puheenjohtajana, Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus hallituksen jäsenenä, Ari Keskitalo Aineentaidemuseon johtokunta jäsenenä, Petri Joona sivistyslautakunnan varajäsenenä eivät esteellisinä ole osallistuneet kyseisten toimielinten arviointiin.

Tarkastustoiminta

Tornion kaupungin ja sen tytäryhtiöiden tilintarkastusyhtiönä on toiminut vuodesta 2018 alkaen KPMG Oy Ab.

Tilikauden 2025 tilintarkastukseen ovat osallistuneet tilintarkastaja JHT, KHT Matti Keskitalo ja JHT, KHT Heidi Hyry sekä avustavat tilintarkastajat Niko Mykkälä, Niko Vallo, Ville Latva sekä IT-tarkastaja Eemi Dolk. KPMG on tarkastanut myös kaupunkikonsernin merkittävimmät tytäryhteisöt ja osan osakkuusyhtiöistä. Tilintarkastaja Matti Keskitalo on raportoinut tilivuoden 2025 tarkastusta yhdellä väliraportilla 16.12.2025 sekä tilintarkastaja Heidi Hyry loppuraportilla ja tilintarkastuskertomuksella 19.5.2026.

Sidonnaisuusilmoitusten ilmoittamisvelvollisuuden valvonta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta merkitsi tiedoksi luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden antamat sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 18.3.2025, 16.9.2025, 21.10.2025 sekä 18.11.2025. Kaupunginvaltuuston tietoon sidonnaisuusilmoitukset vietiin 28.4.2025 ja 15.12.2025.

Kuva: Tornion kaupunki

TORNION KAUPUNGIN JOHTAMIS- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄN PERIAATTEET

Kaupungin johtaminen perustuu kaupunkistrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin. Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta, käyttää kaupungin päätösvaltaa ja siirtää kaupungin päätösvaltaa hallintosäännön määräyksillä.

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan omistajaohjauksen periaatteista. Omistajaohjauksen periaatteet ovat luonteeltaan pysyviä toimintaperiaatteita, jotka määrittelevät sen, miten kunnan omistamia yhtiöitä johdetaan, ohjataan ja valvotaan.

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Kaupungin omistajaohjausta toteutetaan kaupunkistrategian, omistajapolitiikan ja konserniohjeiden mukaisesti sekä yhteisöille asetettavilla tavoitteilla.

Vastuullisen toiminnan, hyvän hallintotavan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet ja vaatimukset on keskeisiltä osiltaan määritelty kaupunginvaltuuston erikseen hyväksymissä hallintosäännössä, toimintaperiaatteissa sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteissa. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa, poikkeamiin reagointia ja suoriutumisen arviointia.

Toimialat seuraavat lakien ja säädännön muutoksia ja ylläpitävät johtamista ohjaavat periaatteet, kaupunkistrategian ja muun ohjeistuksen kaupunkia koskevan säädännön vaatimusten mukaisina.

Kuva: Tornion kaupunki

Konserni- ja elinvoimapalvelut

Huolehtii ja vastata kaupunginhallituksen ja keskusvaalilautakunnan päätösvaltaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Konserni- ja elinvoimapalvelut -toimialalla on kaksi palvelualuetta ja kuusi palveluyksikköä.

Toimialan toimintaperiaatteita ovat: Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio: Kunnallishallinnon asiantuntija ja rajat ylittävän yhteistyön taitaja.

Painopistealueet 2025:
1. Valtuustokauden vaihtuminen ja siihen liittyvät järjestelyt
2. Meri-Lapin työllisyysalueen käynnistäminen
3. Tornion kaupunkistrategian uudistaminen
4. Tornion kaupungin talouden tasapainottaminen

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Laurila-Tornio-Haaparanta radan avajaiset pidetty onnistuneesti 27.1.2025.
Meri-Lapin työllisyysalueen toiminta käynnistynyt 1.1.2025.
Kokonaisarkkitehtuurihanke päättyi kesäkuussa 2025. Hankkeen tuloksena on mallinnettu nykytila ja tavoitetila kaupungin toimialoilta sekä energia- ja vesiyhtiöistä.
Tornionjoen lippokalastus – elävä kulttuuriperintö Ruotsin ja Suomen rajalla" Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon on valmis ja lähetetty Pariisiin.

Työllisyyspalvelut

Työvoimapalveluista tuli osa kuntien peruspalveluita vuoden 2025 alusta alkaen, kun valtion siihen saakka ylläpitämät työ- ja elinkeinotoimistot lakkautettiin.
Muutoksen tavoitteena on parantaa koko maan työllisyyttä sekä tukea kuntien alueellista elinvoimaa.

Meri-Lapin työllisyysalueen muodostavat Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio. Vastuukuntana toimii Tornio. Alue on maantieteellisesti yhtenäinen ja työmarkkinoiden näkökulmasta hyvin toimiva.
Toimielin vastaa laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä määritellyistä työvoimaviranomaisen tehtävistä.
Meri-Lapin työllisyyspalvelut palvelevat henkilö-, yritys ja työnantaja-asiakkaita.
Joka kunnassa on tarjolla neuvontaa ja ohjausta työnhakuun, työntekijöiden rekrytointiin sekä osaamisen kehittämiseen.
Verkostoituminen muiden työllisyysalueiden kanssa on toimivaa.

Alun suurimmat haasteet liittyivät maksatustehtäviin, joita siirtyi valtiolta noin 1200 kappaletta työllisyysalueen hoidettavaksi.
Palkkatuen ja Starttirahan osalta maksusuoritteet olivat ajan tasalla tammi-helmikuussa, harkinnanvaraisten kulukorvauksien osalta vasta syksyllä. Vanhimmat näistä siirtyneistä olivat joulukuulta 2023.

Haasteena myös kahden työnantajan malli sekä jaettu johtajuus. Kuntien käytänteissä ja toimintatavoissa on eroavaisuuksia, jotka hankaloittavat sujuvaa toimimista arjessa.

Torniossa satsataan työnantajapalveluihin. Tärkeäksi on koettu palvelujen hallinta omassa kunnassa lähipalveluna.
Koulutussopimuksesta on hyvät kokemukset.
Työllisyysalue haluaa olla ideoimassa ja kehittämässä palveluita yhdessä toimijaverkoston kanssa.
Seudullisena toimijana on mahdollisuus nopeaan reagointiin.
Henkilöstö on ammattitaitoista ja uudistuksen alku on ollut pääosin onnistunut.
Alueen kaikkia tiimejä on koulutettu, tavoitteena yhtenäiset toimintatavat yli kuntarajojen.
Myös johtoryhmälle pidettiin oma koulutus.

Tornion työttömyysaste on matalampi kuin koko Suomen työttömyysaste (10,4 %,) ja matalampi kuin Lapin työttömyysaste (9,1%).
Torniossa oli vuoden 2025 joulukuussa oli 1002 työtöntä työnhakijaa, 601 miestä ja 400 naista (Lapin ELY-keskus). 2024 luku oli 914. Alle 20-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 32, alle 25-vuotiaita 165, yli 50-vuotiaita 344, pitkäaikaistyöttömiä 266 sekä vammaisia ja pitkäaikaissairaita 138 henkilöä.
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli 10,5 %, edellisvuonna 9,5%.
Alimmillaan työttömyysaste kävi syyskuussa 8,0 prosentissa.
Vuonna 2025 nuorten kesätyöseteliin käytettiin 91 560 € (115 560 € vuonna 2024).
Näin työllistettiin 260 nuorta 79 yritykseen ja 9 yhdistykseen.
Lisäksi Lapha työllisti nuoria. Vuonna 2024 kesätyösetelillä työllistyi 313 nuorta.

1.1.2025 astui voimaan rahoitusuudistus, joka nosti kuntien työmarkkinatukimaksuja.
Kuntien maksuosuus alkaa 100 päivän työttömyyden jälkeen.
Vuonna 2025 työmarkkinatukimaksut olivat Torniossa yhteensä 2 105 024 €. Maksettava osuus kasvoi 1 173 587 €.

Työllisyysalue alitti budjetin, sen jälkeen, kun tehtiin parannuksia talousseurannan havaintojen perusteella, esimerkiksi tiliöintikäytäntöihin.
Tornion kaupungilla on käytössä kuntalisä, jolla pyritään edistämään kaupungin maksuvastuulla olevien työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja pienentämään kaupungin työttömyysturvakustannuksia. Uudet ehdot tulivat voimaan 1.7.2025. Kuntalisän ehdot ja myönnettävien kuntalisien euromäärät yhtenäistettiin Meri-Lapin työllisyysalueen kuntien kesken.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Koulutussopimuksesta hyvät kokemukset.
Tornion työttömyysaste matalampi kuin koko Suomen työttömyysaste.

Pohdittavaksi

Lainsäädännön kehitys on epäselvää, joka vaikuttaa tekemiseen.
Toistaiseksi lainsäätäjän ja lakia toteuttavien tahojen yhteistyö on toiminut.

Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on johtaa, tuottaa ja kehittää monipuolisia sivistyspalveluja lähtökohtanaan kuntalaisten tarpeet koko eliniän ajaksi. Sivistyspalveluiden toimialalla on kolme toimielintä; sivistyslautakunta, johon kuuluvat varhaiskasvatus, peruskoulutus sekä nuorten ja aikuisten koulutus; elämänlaatulautakunta, johon kuuluvat kulttuuri, nuoriso ja liikunta sekä Aineen taidemuseon johtokunta.

Talouden tavoitteiden toteutuminen

Sivistyspalveluiden talousarviokokonaisuus muodostuu kahden lautakunnan ja yhden johtokunnan yhtenäisyydestä; sivistyslautakunta, elämänlaatulautakunta ja Aineen johtokunta. Lautakuntien ja johtokunnan osalta voidaan todeta toiminnan toteutuvan tuottojen osalta hieman alittuen ja kulujen osalta hieman ylittyen.

Toimintakate toteutui talousarviosta 5,4 % suurempana.

Toiminnasta 2025

Johtava rehtori valittiin syyskuussa 2025 ja hän astui virkaan 1.1.2026. Sivistyspalvelut sai hyvät työhyvinvoinnin ja jaksamisen tulokset. Uuden päiväkodin rakentaminen on edennyt.

Perusopetuksessa aloitettiin uuden OPS-lakimuutoksen käyttöönotto ja kokemuksia kerättiin. Siirtymävaihe on lukuvuosi 2025–2026. Vanhat erityisen tuen päätökset tarkistetaan uuden lainsäädännön mukaisiksi.

OULU-2026 ja kotiseutupäivät olivat valmistelussa 2025. Tapahtumatuottaja aloitti työnsä syksyllä 2025. Aineettoman kulttuuriperinnön UNESCO-projekti (Lippokalastusperinne) eteni. Päätöstä odotetaan 2026.

Unicefin lapsiystävällinen kunta –sertifikaattiin liittyvä lasten ja nuorten mielipidekysely jalkautettiin kaupunkistrategiaan.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Talouden tavoitteiden toteutuminen

Toimintatuotot yhteensä toteutuivat 89,2 %:sti. Kotikuntakorvauksia maksettiin 22 % vähemmän (348441 €) kuin talousarvioon oli varattu. Lapin hyvinvointialueelle hyvitettiin vuoden 2024 liikaa laskutetut laskut kuntouttavasta päivähoidosta (15276 €).

Muut toimintatuotot toteutuivat kutakuinkin talousarvion mukaisesti 98,8 %.
Ulkoiset toimintatuotot ylittivät talousarvion 1,8 %. Palkkakustannusten ylitykset johtuivat tasopalkkajärjestelmämuutoksesta sekä sijaisuuksista varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Palvelujen ostot toteutuivat 103,8 %. Ylitys johtuu pääosin kotikuntakorvauksien peruutuksesta 379375 € ja kuljetuskustannusten ylityksestä 228382 €.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa säästettiin kustannuksissa 28,3 % yhteensä.

Lasten kotihoidontukea jaettiin (-7,5 % alle talousarvion), yksityisen hoidon tukea ja toimeentulotukea ei maksettu lainkaan.

Muut toimintakulut ylittyivät 15 % johtuen vuokrakustannusten suuremmasta toteumasta.

Tilikauden 2025 osalta ulkoiset toimintatuotot alittivat sitovan talousarviotavoitteen 248354 eurolla ja ulkoiset toimintakulut ylittivät sitovan talousarviotavoitteen 681291 eurolla.

Painopistealueet 2025
1. Alenevaan oppilasmäärään reagointia jatkettiin aikatauluttamalla myös muita palveluverkkoon tehtävät muutoksia. Taustalla ovat; lasten määrän väheneminen, valtionosuuksien leikkautuminen ja oppilashuollollisen tarpeen voimakas lisääntyminen.
2. Perusopetuksessa panostus erityisopetuksen suhteen kohdistetaan yläkoulujen oppilaille. Raumolla jatkaa ns. TEPPO-ryhmä, jossa yhdeksäsluokkalaisille oppilaille tarjotaan mahdollisuus opiskella perusopetuksen viimeinen vuosi osittain työelämäpainotteisesti. Kyseiseen ryhmään hakeutuneiden oppilaiden edistymistä seurataan.
3. Suomen mallin harrastustoimintaa kouluihin -hanketta jatketaan.
4. Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintaan hakeutumisen jälkeen jatketaan kartoitusta mallia tukevaa toimintaa silmällä pitäen. Uudistuksissa lapsiystävällisyys nostetaan keskiöön.
5. Kotouttamiseen liittyvät tehtävät ovat osa sivistyslautakunnan toimintaa
7. Lautakunnan hyväksymässä kunnallisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa on nostettu painopistealueeksi opiskelijahuollon saavutettavuus ja tuen oikea kohdentuminen. Lisäksi puututaan koulukiusaamiseen ja luodaan yhteiset käytänteet Tornion kouluille. Näitä painopisteitä tarkkaillaan ja kehitetään koko lukuvuoden ajan.

Varhaiskasvatus

Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrän lisääntyminen kasvatti henkilöstömenoja. Henkilökohtaisia, sekä ryhmäavustajia palkattu lisää.

Pilkkeen ja Touhulan toiminta on koettu hyväksi. Tukee kaupungin omien päiväkotien toimintaa.

Uuden päiväkodin rakentaminen on aloitettu. Uudessa päiväkodissa tulee olemaan sekä päivä-, että vuororyhmiä. Päiväkodissa on 100 paikkaa. Kallioputaan ja Kivirannan päiväkodit suljetaan, kun uusi päiväkoti avataan.

Näätsaaren koulu on varhaiskasvatuksen käytössä siihen asti, kun tarve vaatii. Koulu on hyvässä kunnossa ja henkilökunta kokee hyvänä paikkana.

Palvelusetelikustannukset pysyivät raamissa.

Sakkomaksu varatun hoidon peruuttamattomuudesta on otettu käyttöön 1.12.2025 alkaen loma-aikojen hoitovarauksissa.

Henkilökunta osallistui varhaiskasvatuksen ajankohtaisiin webinaareihin. Seutukunnallinen Meri-Lapin varhaiskasvatustapahtuma järjestettiin marraskuussa 2025.

Perusopetus

Putaan koulu ja Tornion lukio ovat mukana Erasmus-hankkeissa. Päätökset uusista hankkeista on hyväksytty.

Metka ja Liikkuva koulu- hankkeet jatkuivat peruskouluissa ja hankkeille haetaan jatkoja. Koulunuorisotyön kehittäminen jatkui ja kouluilla on pysyvät nuoriso-ohjaajat. Poissaolojen seurantaan on kehitetty yhtenäinen malli ja ohjeistus poissaoloihin puuttumiseen. Kouluille on nimetty omat turvallisuusvastaavat.

Yläkouluilla jatkui TEPPO- ryhmien toiminta (Työelämäpainotteinen perusopetus). Liikkuva koulu-työhön on palkattu toinen työntekijä huolehtimaan koulupäivien liikkuvuudesta.

Huoltajien osallisuutta on vahvistettu yhteisillä tapaamisilla ja tiedottamisella. Koulujen hyvinvointityöntekijä kehittää mallia (Hanke).

Koulukuljetusten laatua ja sujuvuutta on tarkistettu säännöllisesti muun muassa koulukuljetuskuulemisilla.

Henkilökunnan koulutuksiin osallistumista on tuettu ja kannustettu. Tilaisuuksia on järjestetty useista muun muassa oppimisen tukeen liittyen.

Kotoutumistoiminta siirtyi työllisyyspalveluiden alaisuuteen kesäkuussa 2025.

Lukio

40 % Torniolaisista peruskoulun päättäneistä hakeutuu lukioon.

Tällä hetkellä opiskelijat eivät pysty lunastamaan käyttämäänsä tietokonetta itselleen. Tämä koetaan imagohaittana.

Vesitutkimuksella on pitkät perinteet yhteistyössä Haaparannan kanssa (biologiaan, kemiaan sekä maantietoon suuntautuvat oppilaat).

Putaan koulu ja lukio ovat mukana Erasmus+ hankkeissa. Keväällä oppilaat vierailivat Slovakiassa opiskelijavierailulla. Kesäkuussa tuli uudet päätökset Erasmus+ hankkeen hyväksymisestä.

Yhteistyötä tehdään Tornion nuorisotoimen ja Tornion seurakunnan kanssa.

Ammattiopisto Lappian kanssa tehdään yhteistyötä mm. Ammattilukion, sekä kuvataide ja musiikkiluokan käytön muodossa.

Lukiolaki päivittyi lukion erityisopetuksen osalta 1.8.2025.

Lukiotalon remontti on edessä tulevaisuudessa. Edellinen suurempi peruskorjaus tehty 2005–2006.

Lukion vahvuudet ovat työhyvinvointi ja yhteishenki sekä monipuolinen osaaminen.

Haasteina ovat hankinnat ja kilpailutukset (vrt tietokoneet), piha-alueen ahtaus mm. pysäköinnin suhteen. Tilat epäkäytännölliset lukiotoimintaan. Rakennuksen lämpötilan ja ilmastoinnin sekä lyhytaikaisten sijaisuuksien rekrytoinnissa on myös haasteita. Lisäksi poissaolot ovat lisääntyneet.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Varhaiskasvatus on pystytty järjestämään lain ja asetusten mukaisesti.
Vakituisissa toimissa on pätevä henkilöstö.
Työhyvinvointi ja työssä jaksaminen on kartoitusten mukaan hyvällä tasolla.
Metka- hanke, samoin työelämään valmistava Teppo- ryhmä koulutus.
Lukion kansainvälisyys, erityisopetuksen kehittäminen sekä opettajayhteistyö lähikuntien kanssa.
Henkilökunnan kouluttautumisen kannustus ja tuki.

Kehitettävää

Lyhytaikaisten sijaisten rekrytointi.
Hankinnat ja kilpailutukset.
Esteettömyys.

Pohdittavaksi

Erityisen tuen kasvuun vastaaminen myös tulevaisuudessa.
Syntyvyys laskee, mutta yhä nuorempia päivähoitoon.
Päivittänen turvallisuus.
Päihteet

Elämänlaatulautakunta

Elämänlaatulautakunnan tehtäviin kuuluvat kulttuuri-, kirjasto-, museo-, liikunta- ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettava opetus ja kehittäminen.

Painopistealueet 2025

1. Unescon aineettoman maailmanperintökohteeksi hakeutuminen Lippokalastuksen osalta jatkuu. InterregAurora hanke on käynnistynyt ja pääosa toiminnoista kohdistuu Oulu2026 - kulttuuripääkaupunki vuoteen, mutta toimenpiteitä maailmaperintökohteeksi pääsemiseksi tehdään koko ajan.
2. Tornion ensimmäinen kulttuurisuunnitelman laatiminen on merkittävää ja lisää kulttuuritoiminnan suunnitelmallisuutta ja nostaa sen arvoa.
3. Rantakadun kehittäminen, brändin rakentaminen ja konseptointi jatkuu.
4. Valmistautuminen Oulu-2026 vuoteen.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimisto järjestää ja välittää korkeatasoisia kulttuuri- ja taidetilaisuuksia sekä luo edellytyksiä omaehtoisille kulttuuriharrastuksille sekä tarjoaa tukea ja tiloja tapahtumille, näyttelyille ja harrastustoiminnalle. Toiminnassa otetaan huomioon eri ikäiset, eri kulttuurilajeista kiinnostuneet, eri puolilla kaupunkia ja maaseutua asuvat torniolaiset.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Tornion Ralliharrastajat ry:lle on myönnetty 1 000 euron harkinnanvarainen avustus Tornion rallitapahtumaan, jonka kustannukset ovat noin 13 000 euroa ja osallistujista 80 % tulee Tornio–Kemi-alueen ulkopuolelta.
Maahanmuuttajakoulutus järjestetään vanhalla linja-autoasemalla, ja sen toteuttaa Kansallisopisto 100 %:n valtionosuudella.
Nordic Glow -tapahtuma (10.–11.10.2025), teemanaan hyvinvointi ja terveys, on uusi tapahtuma-avauksena Tornioon ja se toteutetaan yhteistyössä Kauppakeskus Rajalla På Gränsenin kanssa.
Lippokalastuksen hakuprosessi Unescon aineettoman kulttuuriperinnön kohteeksi jatkuu. Interreg Aurora -hanke on käynnistynyt, ja sen toiminta painottuu Oulu 2026 -kulttuuripääkaupunkivuoteen, mutta toimenpiteitä maailmanperintöstatuksen saavuttamiseksi edistetään jatkuvasti.

Kehitettävää

Liikuntapaikkojen kulunvalvontajärjestelmät eivät toimineet täysin vuoden lopussa.
Rantakadun- ja Åströmin puiston alueen työt tehty. Valokuituyhteydet vielä työn alla.
Kulttuurin vieminen eri kohderyhmille ja järjestää mahdollisimman paljon ilmaisia esityksiä.

Pohdittavaksi

Miten kaupungin liikuntapaikat voisivat vielä paremmin palvella kuntalaisia. Esimerkiksi kuntalaiskyselyllä.
Kansalaisopistolla haasteita saada opettajia riittävästi.
Kaupungin talouden tasapainottamistoimet vaikuttavat kansalaisopiston toimintaan
Kurssimaksuihin on tulossa korotus.
Seminaarinkadun kansalaisopiston esteettömyydessä on haasteita.

Kuva: Päivi Kavaluus

Kirjasto

Kirjasto tuottaa palveluita sekä toimii tiiviisti yhteistyössä Lapin kirjastojen verkostossa sekä tekee yhteistyötä myös muiden pohjoisen kirjastojen kesken. Valtakunnallista yhteistyötä kirjasto tekee Kansalliskirjaston kanssa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Tiedottaminen kehittynyt mm. somepostausten, kotisivuille tehtyjen lisäysten ja fyysisen mainonnan muodossa.
Lapin malliin –hanke on lähtenyt hyvin käyntiin, jossa myös kirjastoauto mukana.
Lukutaitotyö nuorisoyhteistyön raamien luomiselle.
Kirjavinkkaukset ja lukemisen hyödyistä kertominen kouluilla.
Rauhalliset tilat keskittymistä vaativaa opiskelua varten.
Lappian uusien opiskelojoiden ryhmäyttämistapahtuma

Kehitettävä

Palvelujen jatkuva tiedottamisen kehittäminen.

Pohdittavaksi

Itsepalvelun lisääminen entisestään ja verkkokirjaston käytön lisääminen.

Tornionlaakson museo

Tornionlaakson museo esittelee Tornionlaakson kulttuuria ja historiaa Suomen ja Ruotsin rajan molemmin puolin.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Saavutettiin kaikkien aikojen kävijäennätys.
Monipuolisella näyttely-, luento- ja tapahtumatarjonnalla saavutettiin museolle uusia kävijäryhmiä.
Ruotsin ISOF ja Suomen Museovirasto tekivät päätökset hakea Tornionjoen lippokalastuskulttuuria Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle. Valmisteltiin Interreg Aurora -hankehakemusta hakuprosessia tukemaan.

Liikuntatoimi

Tornion kaupunki tarjoaa erittäin monipuoliset mahdollisuudet ohjattuun ulkoiluun, liikuntaan ja urheiluun lapsille, nuorille, aikuisille ja senioreille.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Seurafoorumi on perustettu ja se kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.
Liikuntatoimen ja kunnossapidon välinen tiedonkulku on kehittynyt tiiviimmän yhteistyön seurauksena.
Liikuntatoimi mukana kaupungin hyvinvointiryhmässä.

Aineen taidemuseon johtokunta

Taidemuseo vastaa museotoiminnasta, kokoelmahankinnoista sekä vaihtuvien näyttelyiden järjestämisestä, jotka on suunniteltu monipuolisesti palvelemaan eri kohderyhmiä.

Aineen taidemuseon johtokunta vastaa taidemuseotoiminnasta yhdessä Aineen Kuvataidesäätiön kanssa yhteistyösopimuksen mukaisesti. Taidemuseo tekee taidekasvatustyötä työpajojen ja tapahtumien muodossa.

Aineen taidemuseon toiminta on osa yhä useamman kuntalaisen arkea ja elämää. Aineen taidemuseo ja sen kokoelmat ovat yhteistä kulttuuriperintöämme edistäviä palveluja kaikille kuntalaisille. Vahvistetaan ja tehdään näkyväksi pohjoista taidetta ja kulttuuria rajat ylittävällä tavalla.

Aineen taidemuseon tavoitteena on olla turvallinen ja kaikille avoin taidemuseo. Kannamme vastuuta moninaisuuden, yhdenvertaisuuden ja antirasismin edistämisessä. Tätä edistääksemme olemme laatineet Aineen taidemuseon antirasistisen strategian kehittämään nykyisiä toimintatapojamme ja toimintakulttuuriamme. Strategian tavoitteena on tunnistaa rasistiset ja syrjivät käytänteet sekä purkaa rakenteellista syrjintää osana Aineen taidemuseon kaikkea toimintaa.

Toiminnassa luodaan ja kehitetään saavutettavia ja inklusiivisia käytäntöjä, myös päiväkodin sisustuksen osalta. Rajat ylittävää yhteistyötä tehdään aktiivisesti, ja pohjoista taidetta ja kulttuuria tuetaan sekä tuodaan esille. Henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa. Vuonna 2025 järjestettiin seitsemän näyttelyä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Aineen taidemuseon yleisötyö ja taidekasvatustyö on kattavaa ja kaikki ikäluokat tavoittavaa.
Isopalon päiväkodille tulee näkyvälle paikalle teos Aineen taidemuseon kokoelmista. Teos toimii määrittävänä tekijänä muulle sisustukselle.
Henkilökunta sitoutunutta, jonka vuoksi onnistuttu järjestämään toimintaa talon ulkopuolella.
Toiminnan määrä ja kattavuus on edelleen kärjessä museoiden valtakunnallisessa vertailussa.
Kävijä määrä vuonna 2025 oli 20 000. Kävijämäärät ovat kasvussa.
Henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin on kiinnitetty huomiota erilaisin toimin.
Aineen taidemuseon kehittämä taidekasvatuksen jalkautuva taidemalli mahdollistaa taide ja kulttuuritarjonnan saatavuuden vietynä paikanpäälle osallistujien luo. - tässä on onnistuttu nimenomaan sitoutuneen ja aktiivisen henkilökunnan avulla.
Monipuolisten tapahtumien järjestäminen alueen eri toimijoiden ja yhdistysten kanssa.
Aineen taidemuseon kokoelma on erittäin laaja ja arvostettu. Taidetta lainataan muiden taidemuseoiden käyttöön sekä aineen taidemuseo lainaa taidetta myös eri näyttelyihin tarpeiden mukaan.

Kehitettävää

Sisäisen viestinnän kehittäminen ja konfliktien käsittelykyky koko työyhteisössä.
Työajankäyttö ja sen sisällyttäminen työaikaan.
Enemmän koulutuksia työnantajan puolelta.

Pohdittavaksi
Miten saadaan aikuiset/vanhemmat mukaan lasten- ja nuorten toimintaan?

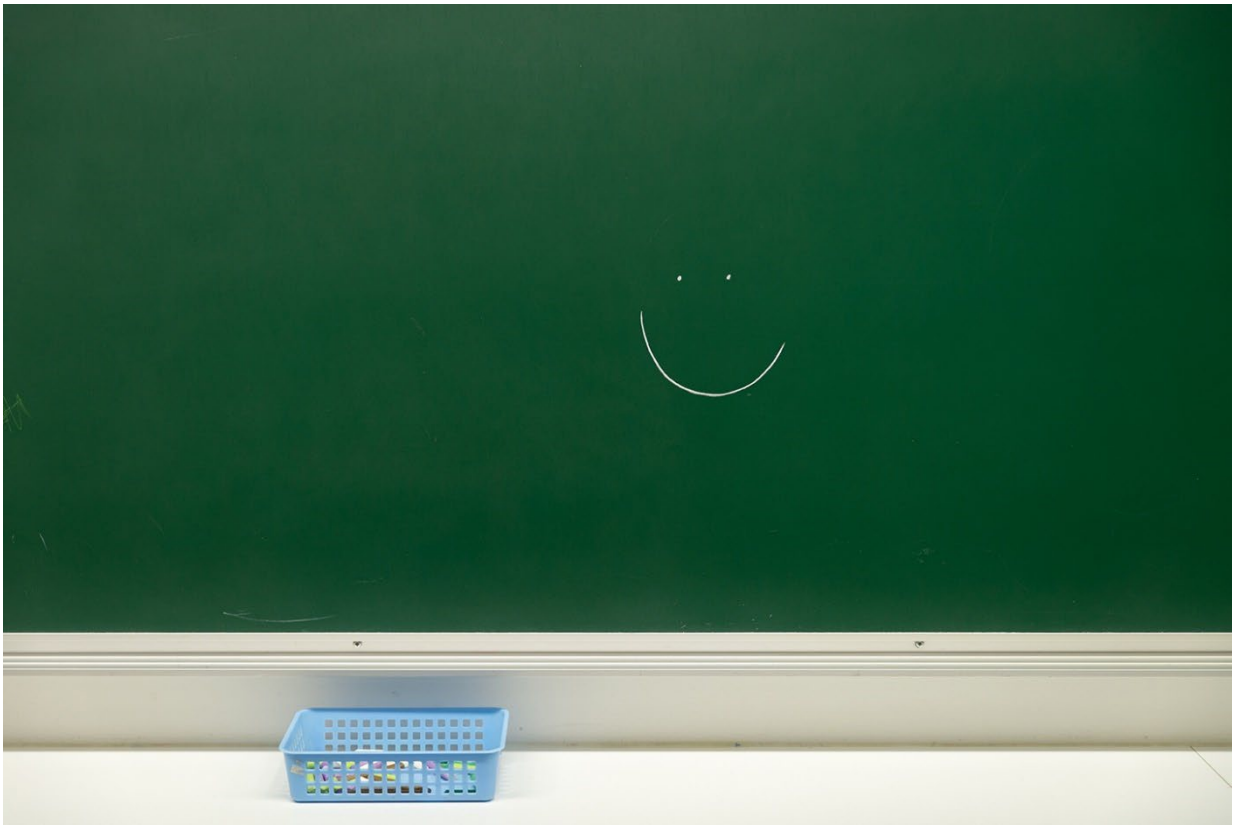
Nuorisotoimi

Nuorisotyö tukee ja mahdollistaa nuorten omaehtoista toimintaa ja tarjoaa mielekkäitä yhteistyöllisiä vaihtoehtoja.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset
Nuorisotalojen toimintaa suunnitellaan eri kohderyhmien tarpeet huomioiden.
Osallistutaan, Lapsiystävällinen kunta työskentelyyn.
Järjestetään ehkäisevän päihdetyön Camera Obscura kokonaisuus, molemmille yläkouluille huhtikuussa 2025

Pohdittavaksi
Nuorisotyötä kehitetään vastaamaan nuorten tarpeita
Miten saadaan aikuiset/vanhemmat mukaan lasten- ja nuorten toimintaan?

Kuva: Tornion kaupunki

Tekniset palvelut

Toimialan toiminta-ajatuksena on ylläpitää ja edistää elinympäristön turvallisuutta, terveellisyyttä ja virikkeellisyyttä. Toimialan visiona on olla yhteistyökykyinen elinympäristön kehittäjä, kestävä kehitys, jatkuva uudistuminen, asiakaslähteisyys, avoimuus ja turvallisuus.

Toimialan toimielimiä ovat Teknisten palvelujen lautakunta, Meri-Lapin ympäristölautakunta, Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, Perämeren Jätelautakunta.

Talouden tavoitteiden toteutumine

Teknisten palvelujen toimialan talousarviokokonaisuus koostuu kolmen lautakunnan summasta, teknisten palvelujen lautakunta, Meri-Lapin ympäristölautakunta ja Perämeren jätelautakunta. Kaikkien lautakuntienosalta voidaan todeta toiminnan toteutuneen hyväksytyn talousarvion puitteissa. toimintatuotot ovat hieman ylittyneet ja myös toimintamenot hieman alittuneet, jolloin toimialan nettokustannusten toteuma on toteutunut talousarviota Pienempänä. Lautakuntakohteisissa raporteissa on avattu kunkin lautakunnan

Teknisten palvelujen lautakunta

Toimielimen tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito sekä maankäytön suunnittelu ja mittaustoimi.

Toiminnan painopistealueet 2025

1. Pohjan stadionin kehittämistoimien jatkaminen
2. Kiinteistöjen ylläpidon kehittäminen.
3. Tuulivoimaosayleiskaavat.
4. Kyläjoen teollisuusalueen maankäytön suunnittelu (aurinkovoimala).
5. Arction alueen kaavoitus.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Kestävä ja viihtyisä kaupunki.
Tuuli- ja aurinkovoimien yleiskaavojen laatiminen ja esittäminen.
Rakennusten purkaminen, Isopalon päiväkoti, Karungin vanha urheilutalon purku.
Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointi ympäristö.
Kyläjoen kaavaehdotus.
Kromilaakson 2. vaiheen kaava, hyväksytty.
Osaajien, Tornio ammattitaidon ylläpitäminen muuttavassa ympäristössä.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen.
Pohjanstadionin kehittämistoiminpiteissä.
Karungin urheilutalon toteutus.
Kaupungin talon kuluvalvonnan uusiminen.
Osallistuma ja yhteisöllinen kaupunki.
Kaakamon uimarannan parantaminen Osbu äänestyksessä.
Hyvällä hankintapolitiikalla on saatu säästöjä.
Kiinteistöjen kunnossapito on toteutettu suunnitelman mukaisesti.
Katuverkoston perusparannukset toteutettiin suunnitelman mukaisesti

Stadionin rakennusten ja rakenteiden korjaukset, uusi varasto ja ulkokuntosali.
Näränperän padon korotus, tulot 75 % (valtion avustus ja Haaparanta).
Pirkkiön venereitin kunnostamisen 1. vaihe aloitus, Tulot 75 % (valtio ja jakokunta).

Kehitettävää

Teknisten palvelujen lautakunnan ja hankintatoimen yhteistyön parantaminen lähinnä hankintojen kilpailuttamisissa riittävällä aikataulutuksella.
Maatuvien purojen ja putaiden ennallistaminen virkistys- ja retkeily käyttöön. Jatkuvan maatumisen vuoksi resurssit eivät riitä puhdistamaan kyseisiä alueita.
Lautakunnan on huolehdittava kaupungin metsäomaisuuden hoidosta ajantasaisen metsätaloussuunnitelman mukaisesti, riippumatta mahdollisista tulevaisuuden odotuksista tai suunnitelmista, kuten tuulivoimapuistoista tai muista energiantuotantohankkeista.
Metsätaloussuunnitelma on sähköisessä muodossa, se on päivitetty ja ajantasainen.

Pohdittavaksi

Seuraavalla viisivuotiskaudella käynnistää mereen laskevien Tornionjoen sivuhaarojen ennallistamisen suunnittelu ja aikatauluttaminen? Suunnitelma Tornionjoen sivuhaarojen käytöstä, päivitettävä?
Kuusiluodon saaren hankintaa kaupungin omistukseen valmistellaan, ja alueesta on tarkoitus kehittää kuntalaisille merellinen retkeily- ja virkistyskohde. Kehittämishanke on käynnissä.
Käytöstä poistettujen kiinteistöjen purkaminen parantaa turvallisuutta ja viihtyvyyttä sekä lisää elinvoimaa. Vapautuvat tontit otetaan uuteen käyttöön.

Meri-Lapin ympäristölautakunta sekä ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto

Meri-Lapin ympäristölautakunta vastaa Tornion ja Keminmaan ympäristösuojelusta sekä rakennusvalvonnan tehtävistä.
Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto vastaa Tornion, Kemin, Keminmaan, Tervolan ja Simon eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan ja joukkoliikenneviranomaisen tehtävistä.

Uusi rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025. Rakentamislain yhteydessä muuttuu myös maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). Muutoksen myötä laista kumottiin rakentamista koskevat pykälät. Lain nimeksi tuli alueidenkäyttölaki. Kunnassa tämä aiheutti muutostarpeita hallintosääntöön sekä päätösvallan delegointien tarkistuksia.

Vuoden 2025 valvontaohjelman suunnitelluista tarkastuksista toteutui 42 %. Resurssia on käytössä noin 2 htv. Tämän takia työ on jatkuvaa priorisointia.

Ympäristöluvanvaraisia toimintoja toiminta-alueella (Tornio ja Keminmaa) on yhteensä 72 kpl. Rekisteröitäviä toimintoja 31 kpl. Ympäristölupia 117 kpl. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee valvoa ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja, sekä jätelain 124 §:ssä määriteltyjä kohteita säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys määritellään ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Talouden tavoitteiden toteutuminen

Meri-Lapin ympäristöpalvelujen toimintaa on toteutettu talousarvioraamin mukaisesti.
Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 20,1 % talousarviota suurempina. Ulkoisissa toimintatuotoissa keskeisin on muiden yhteistoimintakuntien maksuosuudet, jotka toteutuivat aiheuttamisperiaatteella talousarviovaiheessa arvioitua suurempina. Lisäksi maksutuotoissa korostuvat rakennusvalvonnan ja ympäristöterveysvalvonnan lupa- ja valvontamaksut, jotka toteutuivat taksojen päivityksen myötä ennakoitua suurempina. Myös eläinlääkinnän klinikkamaksut toteutuivat yli talousarvion.
Ulkoiset toimintakulut yhteensä jäivät 4,6 % alle talousarvioraamin. Keskeisimpänä syynä ovat sähköisiin lupapalveluihin liittyvien ICT-palvelujen vähäisempi tarve sekä asiantuntijapalvelujen käyttö. Asiantuntijapalveluille ympäristötoimessa varataan vuosittain määrärahaa arvaamattomien tilanteiden asiantuntija-apua varten, vastaavaa tarvetta toimintavuonna ei ollut.

Painopistealueet 2025
1. Ilmasto-ohjelman loppuun saattaminen.
2. Uuden rakentamislain aiheuttamat muutokset (rakennusjärjestys/taksa).
3. Sähköisten palvelujen kehittäminen.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Talousarviotavoitteet toteutuivat suunnitellulla tavalla.
Osaavat henkilöt töissä. Ammattitaidon ylläpitäminen muuttuvassa ympäristössä.
Ilmastosuunnitelma hyväksytty valtuustossa 31.3.2025.

Kehitettävää

Resurssien lisääminen edelleen ajankohtaista.
Haja-asutuksen jätevesikuormituksen vähentäminen.

Ympäristöpalvelujen sähköisen asioinnin ja arkistoinnin yhteensovittaminen.

Pohdittavaksi
Työmäärä on laaja ja tarkastuskausi (lumeton aika) rajallinen. Henkilöstöresurssien puutteen vuoksi yli puolet lakisääteisistä tehtävistä jää hoitamatta.
Viranhaltijoiden kuormitusta lisäävä tekijä on huomattava määrä substanssiosaamisen ulkopuolisia tehtäviä, kuten asianhallinta, arkistointi.
Haasteeksi on muodostunut osaajien rekrytointi.

Perämeren jätelautakunta

Perämeren jätelautakunnan tehtävä on yhteistyökuntien (Tornio, Kemi, Keminmaa, Tervola ja Ylitornio) jätehuollon toimeenpanon viranomaistehtävät, jätehuoltomääräysten voimaantuloon, jätteiden lajitteluun ja erilliskeräykseen sekä kompostointiin liittyvä tiedottaminen ja neuvonta.

Jätehuoltomääräyksissä on määritelty, että yli 10 000 asukkaan taajamissa on biojätteen erilliskerättävä 1.5.2024 alkaen. Perämeren jätehuolto Oy järjestää jätelautakunnan toimialueella keräyksen.

Talouden tavoitteiden toteutuminen

Toimintatuotot 138.800 €. Toimintakulut –138.800 €, kuluvan vuoden toimintakate oli 0 €.

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat yhteensä 77,8 %. Tulot muodostuvat pääosin yhteistoimintakuntien maksuosuuksista. Perämeren jätelautakunnan kustannukset katetaan laskuttamalla menot Perämeren Jätehuolto Oy:ltä.

Suurin osa lautakunnan kustannuksista muodostuu henkilöstökuluista, jotka ovat toteutuneet lähes talousarvion mukaisesti. Palvelujen ostoihin varattuja varoja koskien asiantuntijapalveluita, matkustus- ja kuljetuspalveluita sekä henkilöstön koulutusvaroja ei tarvittu niin paljoa, kuin alustavasti arvioitiin. Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ei myöskään hankittu kovinkaan paljoa. Muissa toimintakuluissa suurimmat erät muodostivat ulosottojen tilityspalkkiot sekä laitteiden leasing-vuokrat.

Toiminnan painopistealueet 2025
1. Suoritetaan haja-asutusalueen jätevesiselvitys.
2. Määritellään kuntalaisille ja kiinteistöille muuttuneen lainsäädännön mukainen jätehuollon palvelutaso vuosille 2026–2029

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Toiminta on toteutunut talousarvion mukaisena, ja taloustilannetta seurataan säännöllisesti. Asiakaspalvelu ja tiedottaminen on ollut aktiivista.

Kehitettävää

Muovinkeräyksen kehittäminen.

KONSERNIYHTEISÖJEN OMISTAJANOHJAUS JA VUOSITAVOTTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tornion Energia Oy

Tornion Energia Oy:n perustehtävä on toimittaa asiakkailleen sähköä ja kaukolämpöä edullisesti, luotettavasti ja taloudellisesti.

Toiminnalliset tavoitteet

Parannetaan verkon käyttövarmuutta ja suoritetaan investoinnit säävarman verkon suunnitelman mukaisesti.

Sähkön siirtohinta säilytetään Energiamarkkinaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimman neljänneksen joukossa.

Kaukolämmön tuotannossa tavoitellaan päästötöntä tuotantoa. Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukykyistä kaukolämpöä. Pyritään biopohjaiseksi 2028.

Biokaasun tuotantolaitoksen ja biokaasun jalostusyksikön rakentamisen aloittaminen 2025.

Energian etälukumittareiden vaihtoa jatketaan, 110kV linjan saneeraus Tornio-Liakka välille, Tornionjoen sillan rakenteiden uusimisen yhteydessä tehtävät kaukolämmön muutos- ja rakentamistyöt.

Investoinnit yhteensä 3,31 miljoonaa euroa (sähköverkko 2,35 milj. euroa, kaukolämpö 960000 euroa).

Toteuma 2025

Sähkön siirtohinta sijoittui valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan kolmannekseen, samoin kuin kaukolämpöhinta myös halvimpaan kolmannekseen.

Säävarman verkon rakentaminen on toteutunut suunnitellusti (vuoteen 2028 mennessä).

Investoinnit on toteutettu suunnitellusti kustannusten ollessa yhteensä noin 2,83 milj. euroa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.
Kaukolämmön ja sähkönsiirron hinnat ovat siedettävällä tasolla haasteista riippumatta.
Investoinnit on pystytty toteuttamaan suunnitellusti.

Pohdittavaksi

Haasteellinen maailman energiatilanne ja hinnoittelu
Uusiutuvan energian pitkät suunnittelu- ja päätösprosessit
Kyberturvallisuus

Tornion Vesi Oy

Tornion Vesi Oy:n toiminta-ajatuksena on toimittaa asiakkailleen hyvälaatuista vesijohtovettä kohtuullisella hinnalla. Huolehtia jätevesien johtamisesta ja käsittelystä vesiensuojelun vaatimukset ja kestävän kehityksen periaatteet huomioon ottaen.

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille.
Häiriötön jäteveden siirto jäteveden puhdistamolle.
Vuotovesien vähentäminen.
Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti.

Toteuma 2025

Investoinnit yhteensä 1 951 222 €.
Isopalontien 2-vaihe
Meurmanintie ja poikkikadut
Ahonpääntien vesijohdon uusimisen 3.vaihe
Toimitilat

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Vesi- ja jätevesikuution kokonaishinta sijoittuu valtakunnallisen tilaston keskikolmannekseen, vertailuhinta 10,63 % keskiarvon alapuolella.
Verkostohäiriöiden ja vuotovesien määrä vähentynyt edellisestä vuodesta. Samoin yllättävien käyttökatkosten määrä vähentynyt.
Kaupungin pääomalainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko.

Kehitettävää

Vuotovesien määrän minimointi.

Business Tornio Oy

Business Tornio (BT) on Tornion kaupungin ja paikallisten pk-yritysten omistama kehitysyhtiö. Se ohjaa ja opastaa paikallisia yrityksiä ja yrittäjiä yritystoiminnan käynnistämisessä, sekä auttaa toimivia yrityksiä kasvun polulla ja kansainvälistymisessä. BT vastaa myös alueen kehittämishankkeiden hakemisesta ja toteuttamisesta.

Toiminta-ajatuksena on Tornion elinkeinoelämän kehittäminen ja monipuolistaminen, työllisyyden edistäminen sekä matkailupalveluiden tarjoaminen.

Toiminnalliset tavoitteet

- Varmistetaan, että pysytään kansainvälisesti kiinnostavana kaupallisena keskittymänä ja hyödynnetään sijaintiamme logistisena solmukohtana raide- ja maantierahdin osalta.
- Vahvistetaan teräksen ja rakentamisen klusterin kehittymistä ja menestymistä.
- Suurteollisuuden kehittyminen ja kasvaminen tulevaisuuden teollisuuden kautta.
- Kehitetään ja vahvistetaan matkailuvetovoimaa ja matkailun toimintaedellytyksiä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Strategianmukaiset tavoitteet saavutettiin pääosiltaan.
Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla (jatkuva arviointi käytössä).
Uusia työpaikkoja syntynyt toiminnan myötä.
STF (Sustainable Tourism Finland)- ohjelman käynnistäminen ja ensimmäisten sertifikaattien saavuttaminen (Kansainvälisen matkailun kehittäminen).

Kehitettävää

Tornion yritysalueiden markkinoinnin tehostaminen. Toteutunut osittain.

Pohdittavaksi

Palvelujen markkinoinnin tehostaminen uusille ja toimiville yrityksille.

Tornion Vuokra-asunnot Oy

Tornion Vuokra-asunnot Oy:n toiminta-ajatuksena on laadukkaiden ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vuokraaminen ja peruskorjaaminen.
Tornion Vuokra-asuntojen käyttöaste on 87,24 %. Vuokra-asuntojen käyttöastetta heikentää mm. vesivahinkojen takia tyhjillään olevat asunnot. Lisäksi osa asunnoista on niin huonokuntoisia, että ovat sen takia tyhjillään tai koko talo odottaa purkua. Puistolammintien talot on purettu. Maisemointi jatkuu vuonna 2026. Puuvuoristen talojen ulkomaalauksia on jatkettu. Investointeja nosti Putaankatu 5:den linjasaneeraus, jota ei ollut mukana pitkäntähtäimen kokonaissuunnitelmassa vuosille 2021–2025. Linjasaneeraus tuli ajankohtaiseksi, koska talossa ollut useita vesivahinkoja.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonnassa on onnistuttu. Laadukkaiden asuntojen tarjoamiseen pyritään kartoittamalla korjaustarpeet korjausvelan pienentämiseksi. Suunnitelmassa mainitut investoinnit on kaikki saatu tehtyä tilikauden aikana. Pitkäntähtäimen kokonaissuunnitelmassa mainitut toimenpiteet saatu tehtyä.

Tornion Krunni Oy

Tornion Krunni Oy on yhtiö, joka tuottaa remontti- ja korjaustarpeita sekä isännöintipalveluja kuntakonsernin vuokrataloyhtiöille, Tornion Vuokra-asunnot Oy:lle ja Tornion Palveluasunnot Oy:lle.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Yhtiö on ylläpitänyt kuntakonsernin vuokrataloyhtiöiden huoneistoja. Yhtiön oman henkilöstön kautta työ on edullisempaa kuin ulkopuolisen yrityksen tuottamana.

Tornion Palveluasunnot Oy

Tornion Palveluasunnot Oy:n toiminta-ajatuksena on asuntojen vuokraaminen ja ylläpito. Asuntojen käyttöaste on pysynyt hyvällä tasolla ja on 89,82 %. Samoin vuokrasaamisten ja luottotappioiden määrä on pysynyt hyvänä.

Tornion Palveluasunnot Oy tekee yhteistyötä Lapin hyvinvointialueen kanssa vammaisille tarkoitettujen asuntojen vuokrauksen muodossa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Tilikauden ylijäämä on huomattavasti talousarviota parempi.
Vuokra-asuntojen käyttöaste on pysynyt korkeana. Vuokrasaamiset ja luottotappiot ovat pysyneet talousarvion mukaisesti pieninä.

Tornion Työvoimalasäätiö

Tornion työvoimalasäätiön toiminta-ajatus on sosiaalisen työllistämisen ja kuntoutuksen järjestäminen ja kehittäminen Tornion kaupungissa sekä lähikunnissa.

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvinvointialueyhteistyön edelleen kehittäminen ja tiiviin verkostoyhteistyön laajentaminen myös lähikuntia koskien.
Hanketyöstä muodostuu pysyvä tapa kehittää työelämälähtöistä kuntoutusta ja valmennusta eri näkökulmista. Hanketyöhön käytetään pääasiassa omaa henkilökuntaa. Tiivis hankeyhteistyö Lapin muiden säätiötoimijoiden kanssa, jolla kehitetään samankaltaisia palveluja paikkakunnasta riippumatta.
Työllisyyspalveluiden mahdollisiin kilpailutuksiin osallistuminen, mikäli kilpailutettava kokonaisuus on sisällöltään sellainen, että siihen on edellytykset vastata.
Talouden tasapainon kriittinen tarkastelu. Kannattamattoman toiminnan sopeuttaminen tai toiminnan lopettaminen.
Kiertotalouden mahdollisuuksien kartoittaminen hanketyön avulla.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Säätiön tulos oli ylijäämäinen ja selkeästi odotettua korkeampi
Toteutetut sopeutustoimet ovat onnistuneet
Positiivinen käyttöaste

Kehitettävää

Tietoisuuden lisääminen heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden työllistämismahdollisuuksista.
Nuorten työpajatoiminnan valtionavun käyttöperusteet ovat muuttuneet ja tiukentuvat edelleen.
Viestinnän ja markkinoinnin tehostaminen, mm.sosiaalisessa mediassa.

Pohdittavaksi

Rahoituspohjan monimuotoisuuden lisääminen.

Bottenvikens Reningsverket Ab

Yhteisön tehtävänä on Tornion ja Haaparannan jätevesien puhdistaminen.

Toiminnalliset tavoitteet

Jätevesien puhdistus vahvistettujen raja-arvojen mukaan. Fosforin päästövaatimusta on lievennetty arvoon 0,5 mg/l ja uusi reduktiovaatimus on 90 %. Annettujen raja-arvojen saavuttamiseksi prosessin uudistamista jatketaan (seuraavana ilmastusaltaat ja välppä).

Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025

Asiakkaiden veloituksia nostettiin 3 % vuoden 2025 aikana. Vuonna 2026 veloituksia nostetaan vielä 2,5 %. Uudet energiatehokkaat ilmanvaihtokoneet on asennettu. Uusi välppäysristikko ja kaasusoihtu on asennettu. Biokaasuveron palautus omistajille, yhteensä 1,80 miljoonaa Ruotsin kruunua.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Tilinpäätös pysyi positiivisena. Toiminta on lakien ja asetusten mukaista. Raja-arvot on onnistuttu pitämään Q1:n ja Q2:n aikana. Viime vuosien investoinnit ovat johtaneet alhaisempiin päästöarvoihin.
Investoinnit 2025 yhteensä 3,8 miljoonaa kruunua. Uusi välppäysristikko, ilmanvaihtokoneisto- ja kaasusoihtu.

Kehitettävää

Raja-arvot ylitettiin hieman Q4:n aikana.

Pohdittavaksi

Valvonta- ja vastuuasioiden huomioiminen.

Tornion Keilahalli Oy

Tornion Keilahalli Oy:n toiminta-ajatus: keilailu on koko perheen harrastus, joko yksin tai porukalla. Keilailu sopii kaiken ikäisille.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteena on saada toiminta vakiinnutettua vaikeiden koronavuosien jälkeen. Ylläpitää keilailuharrastuksen olosuhteita Torniossa.

Ei suunniteltuja investointeja.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Toiminta on vakiintunut muutaman poikkeuksellisen vuoden jälkeen.

Kehitettävää

Talouden tasapainottaminen.
Yhtiön kehittämistoimien suunnittelu.

Pohdittavaksi

Talouden kestävyyden parantaminen.
Houkuttelevuuden parantaminen.

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy:n toiminta-ajatus on kilparadan ja siihen liittyvien rakennusten ja laitteiden rakentaminen, ylläpito ja vuokraus sekä hevosurheilutilaisuuksien ja muiden erilaisten kurssi-, koulutus- ja yleisötilaisuuksien järjestäminen.

Toiminnalliset tavoitteet
Sopimusten ajantasaistaminen

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Onnistumiset

Yhteistyö käyttäjien kanssa on toiminut hyvin.
Talouden tasapainottamista on jatkettu ja siinä onnistuttu vuositasolla.

Kehitettävää

Kiinteistön käyttömäärän lisääminen ja monipuolistaminen.

Pohdittavaksi

Tiiviin yhteistyön jatkaminen käyttäjien kanssa toiminnan kehittämiseksi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE JA ALLEKIRJOITUKSET

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, yhtyy tilintarkastajan lausuntoon ja esittää

1. tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2025 ja
2. että kaupunginvaltuusto pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon (KuntaL 121 §) lokakuun 2026 loppuun mennessä siitä, mihin toimiin arviointikertomuksessa esiintuotujen arviointien johdosta on ryhdytty

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti
Torniossa 2. päivänä kesäkuuta 2026